

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра екології агросфери та екологічного контролю

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології
Юлія КОЛОМІЄЦЬ
23 05 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри екології
агросфери та екологічного контролю
Протокол №7 від “15” травня 2024 р.

Завідувач кафедри
Олена НАУМОВСЬКА

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП
«Екологічний контроль та аудит»
Марина ЛАДИКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ**

Галузь знань: 10 «Природничі науки»
Спеціальність: 101 «Екологія»
Освітня програма: «Екологічний контроль та аудит»
Факультет: захисту рослин, біотехнологій та екології
Розробник: Паламарчук С.П., канд. с.-г. наук, доцент

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
«Оцінка впливу на довкілля»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>101 «Екологія»</i>	
Освітня програма	<i>Екологічний контроль та аудит</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	<i>20 год.</i>	<i>4 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>20 год.</i>	<i>4 год.</i>
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>80 год.</i>	<i>80 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Оцінка впливу на довкілля» формує у здобувачів знання щодо процесу проектування і проведення екологічної оцінки впливу на довкілля та набуття навиків практичної роботи, оволодіння прийомами і методами оцінки впливу щодо діяльності планових об'єктів; набуття навиків використання картографічних методів для екологічного обґрунтування господарської діяльності; ознайомлення з нормативною, законодавчою та правовою базою екологічної оцінки, ознайомлення з нормативами стану природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень щодо провадження планової діяльності.

Завданням дисципліни є вивчення організаційно-правових основ проведення процедури оцінки впливу на довкілля в Україні; аналіз та прогноз наслідків потенційного впливу техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля, розробка програм після проектного моніторингу провадження господарської діяльності.

Набуття компетентностей:

1. Інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК6 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

СК18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

СК19. Здатність проводити оцінку рівня небезпечності антропогенного впливу в об'єктах довкілля, оцінювати ступінь його ризику, розробляти заходи щодо зменшення антропогенного впливу забруднюючих речовин на навколишнє середовище.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля

ПР15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог

ПР20. Володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля

ПР21. Уміти визначати небезпечні рівні антропогенного впливу та оцінювати його ризики, розробляти заходи щодо зниження рівня впливу на компоненти довкілля

2. Програма та структура навчальної дисципліни
для повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тиж-ні	усь-ого	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Нормативно-законодавчі аспекти проведення екологічної оцінки в Україні														
Тема 1. Оцінка впливу на довкілля: історичний аспект, основні визначення	1	14	2	2			10	12	1	1				10
Тема 2. Процедура проведення оцінки впливу на довкілля	2	14	2	2			10	12	1	1				10
Тема 3. Оцінка впливу на довкілля сільськогосподарських підприємств з небезпечними викидами	3	14	2	2			10	7	1	1				5
Тема 4. Рекомендації до структури та оформлення звіту з післяпроектного моніторингу	4	14	2	2			5	7	1	1				5
Тема 5. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля	5	14	2	2			5							
Разом зі змістовним модулем 1		60	10	10			40	38	4	4				30
Змістовий модуль 2. Порядок проведення оцінки впливу на довкілля														
Тема 6. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД	6	14	2	2			10	24	2	2				20
Тема 7. Оцінка впливу планованої діяльності на біорізноманіття	7	14	2	2			10	24	2	2				20
Тема 8. Специфіка ОВД під час будівництва малих ГЕС	8	14	2	2			10	22	1	1				20
Тема 9. Оцінка впливу на довкілля в галузі лісового господарства	9	9	2	2			5	12	1	1				10
Тема 10. Гласність процедури ОВД	10	9	2	2			5							
Разом за змістовим модулем 2		60	10	10			40	82	6	6				70
Усього годин		120	20	20	0	0	80	120	10	10				100

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історичний часопис становлення оцінки впливу на довкілля	2
2.	Основні етапи та особливості проведення оцінки впливу на довкілля	2
3.	Забруднення повітряного середовища під час діяльності сільськогосподарських підприємств	2
4.	Здійснення та розробка звіту післяпроектного моніторингу	2
5.	Порівняльна характеристика старого Єдиного реєстру з новим єдиним реєстром. Переваги та недоліки	2
6.	Відкритість інформації щодо процедури згідно законодавства	2
7.	Аналіз прикладів документації в процесі ОВД в частині врахування впливу на біорізноманіття	2
8.	Міжнародний досвід розробок ОВД під час будівництва МГЕС	2
9.	Визначення часу проведення процедури ОВД при плануванні лісогосподарської діяльності	2
10.	Порядок організації громадських слухань	2
	Всього	20

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Значення ОВД в системі державного регулювання сільськогосподарської діяльності та охорони довкілля	10
2.	Правове регулювання лісокористування та землекористування	10
3.	Процедура екологічної оцінки щодо нормативних документів про охорону і збереження об'єктів природно-заповідного фонду	10
4.	Історичний часопис становлення оцінки впливу на довкілля	10
5.	Концепція реформування системи державного контролю у сфері охорони природного середовища	10
6.	Український досвід впровадження ОВД для підприємств сільськогосподарської діяльності	10
7.	Особливості застосування оцінки впливу на довкілля	10
8.	Світовий та європейський досвід проведення ОВД	10
	Всього	80

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5034>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Паламарчук С.П. Методичні рекомендації з практичних робіт для студентів ОС Магістр спеціальності 101 Екологія з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля», видавництво НУБіП України, 2023 р. 84 с.
2. Паламарчук С.П. Курс лекцій для студентів ОС Магістр спеціальності 101 Екологія з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля», видавництво НУБіП України, 2024 р. 54 с.
3. Строкаль В.П., Бережняк Є.М., Наумовська О.І., Вагалюк Л.В., Ладика М.М., Сербенюк Г.А., Паламарчук С.П., Павлюк С.Д. Вплив російської агресії на стан природних ресурсів України: монографія / В.П. Строкаль, Є.М. Бережняк, О.І. Наумовська, Л.В. Вагалюк, М.М. Ладика, Г.А. Сербенюк, С.П. Паламарчук, С.Д. Павлюк // за ред. В.П. Строкаль. Київ, Видавничий центр НУБіП України, 2023. 210 с
4. Екологічне право: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. 318 с.
5. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 29, ст. 315. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>
6. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану. Навчальний посібник. Київ. 2022 р. 108 с. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/819/SEO_ready.pdf
7. Пацева І.Г., Мельник-Шамрай В.В., Лук'янова В.В. Оцінка впливу на довкілля: навчальний посібник містить теоретичний матеріал для підготовки здобувачів вищої освіти екологічних спеціальностей. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2022. 168 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8111/%d0%9e%d1%86%d1%96%d0%bd%d0%ba%d0%b0%20%d0%b2%d0%bf%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d1%83.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
9. Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text>

10. Постанова КМ України від 13 грудня 2019 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF#Text>

11. Постанова КМ України від 13 грудня 2019 р. № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля»

12. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексєєва [за заг. ред. О. Кравченко]. Видавництво «Компанія “Манускрипт”». Львів, 2019. 36 с. URL: https://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2018/03/EPL_OVD_posibnik_Net.pdf

13. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. навч. посіб. – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2021. 152 с. URL: https://jm.snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/06/posibnik_1623674876.pdf

14. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності (Документ 2806-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 04.04.2018, підстава- 2042-VIII, 2320-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/conv/print>

15. Landviewer. URL: <https://eos.com/landviewer/?tool-timelapse>

16. Джерела безкоштовних супутникових зображень. URL: <https://eos.com/blog/free-satellite-imagery-sources/>

17. безкоштовних джерел даних із супутникових зображень. URL: <https://gisgeography.com/free-satellite-imagery-data-list/>